

מה יקרה כשלא יהיו דולרים

הולכת וקטנה, ולאט לאט מתברר להם שהבנקים בישראל, שהיו על סף פשיטת רגל, הופכים

ב חנויות, בבתי הכולנו ובחנויות לצורכי השמל אפשר להשיג רק נורות של 40 ואט. בשכונות היוקרה שבצפון-העיר היה אתמול קר במיוחד, מערכות ההסקה לא הופעלו. קשה מאוד להשיג קפה. ההקצבה החודשית של דלק היא עכשיו 40 ליטר לחודש. לא לשבוע, קשה להשיג בשר-בקר, הסוכר והאורז בקיצוב.

זה קורה עכשיו, ביוגוסלביה, החוב החיצוני שלה קטן יחסית לעומת זה של ישראל, אבל הוא מספיק גדול כדי למנוע יבוא דלק חיוני, הוא מספיק גדול כדי למנוע יבוא קפה. לנו זה לא יקרה, אבל אנחנו כבר בדרך.

כפולין השער הרישמי של הולוטי, המטבע המקומי, הוא 90 זלוטי לדולר. בשוק השחור מוכנים, לדברי ישראלים שהיו שם באחרונה, לשלם פי עשרה — 900 זלוטי, ברומניה, מספרים תיירים שחזרו משם לפני כמה שבועות, המצב חמור עוד יותר, כך גם חובות החוץ.

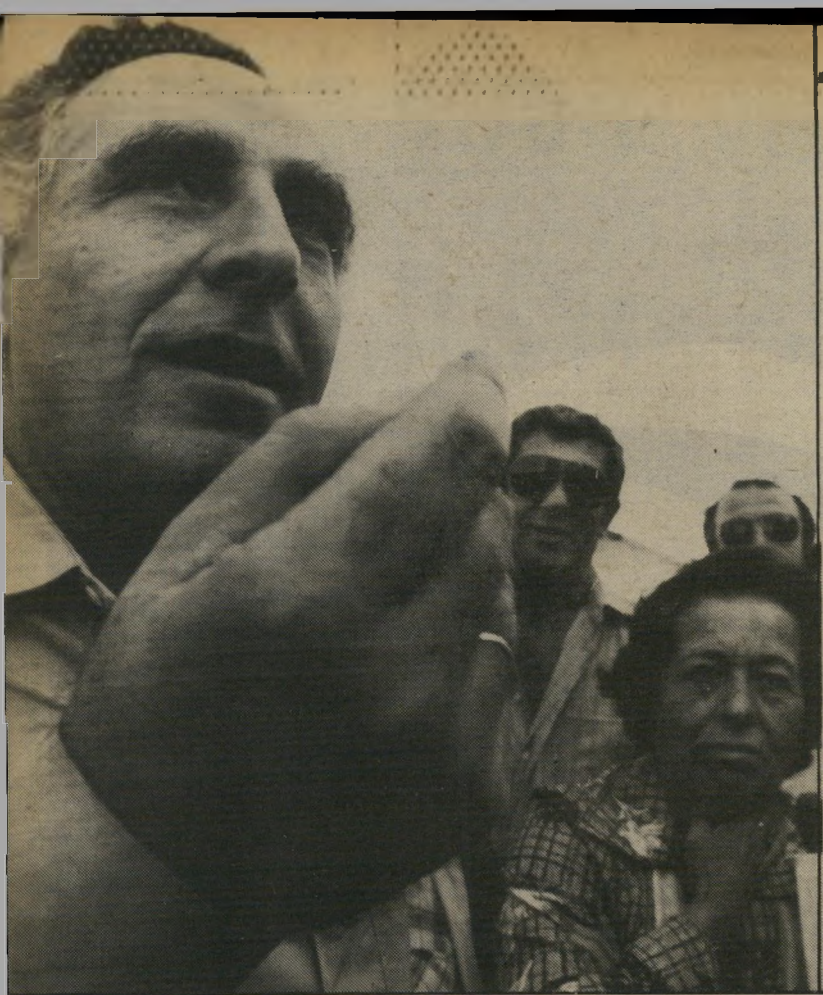
נא לשים לב, במדינות אלה אין אינפלציה. לעומת אלה, במדינות כמו ארגנטינה וברזיל האינפלציה היא כבר בדרגת מה שהכלכלנים מכנים ה"היפראינפלציה". אנחנו כבר על הסף. אבל שם כל תושב חייב בממוצע רק 1000 דולר, אצלנו הממוצע הוא הגבוה בעולם — 6000 דולר לנפש.

להם יש בנקים שרק עשירי מהאוכלוסיה משתמשת בשירותיהם, וזאת לעומת הבנקים שלנו, שמחזורים כשנה האחרונה היה גדול מהתוצר הלאומי, ועכשיו, מתברר, גם חובותיהם. בקיצור, יש לנו סיבות טובות להיכנס כבר עכשיו למיסגרת המדינות המבקשות רחייט מועדים לפרעון חובות.

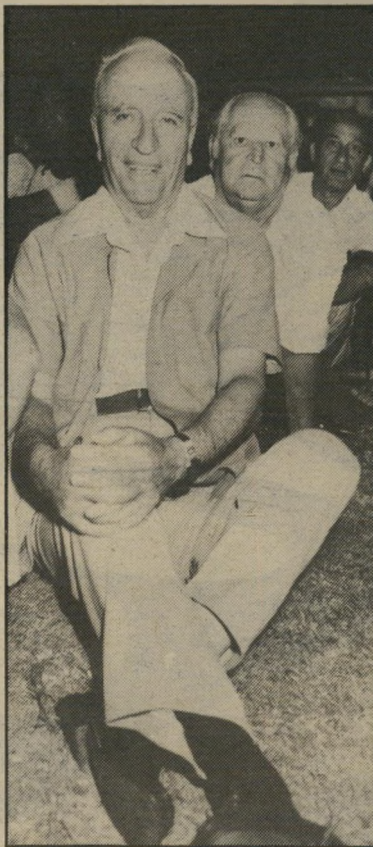
אגב, מה שאנחנו מקבלים היום כסיוע מארצות-הברית משמש כולו להחזר חובות העבר לארצות-הברית.

מי מפטם היום את ריווחי הבנקים

ה בנקים, ליתר דיוק ראשי-הבנקים, נוהגים היו לומר שלנו זה לא יכול לקרות. רוב חלקו של החוב החיצוני הוא לממשלות ולא לבנקים

שר כהן-אורגד
רשיון ממשלתי להדפיס כסף

מזכיר מושל
קשה לגמור את החודש

שרידה, עושים הבנקים בסיוע מלא של בנק ישראל והאוצר, כיום רבתי של לקוחותיהם, כך שבכא היום — אם יבוא — יוכלו להציג מאון נאה ורווחים נאים, שיאפשרו להם לחזור ולרכוש את מניותיהם מידי הממשלה וכל אותם משקיעים שהשקיעו ב"בנקאות". המשלמים יהיו, כמובן, שוב אותם שהשקיעו במניות הבנקאיות, שכרי שיוכלו לקבל תמורתן את ערכן הרולארי בעוד חמש או שש שנים, משלמים כבר עתה על החשבון, בצורת עמלות וריביות שהן שיא עולמי בפני עצמו.

לאן זורמת ההזרמה

ב לשיון הכלכלנים, הכעיה העיקרית של מדינת-ישראל בתחום הכלכלי, היא עורף הביקוש הממשלתי. כמילים אחרות, הממשלה מוציאה יותר משיש לה ולצורך זה היא לוקחת אוברדראפט מבנקי-ישראל, הנאלץ לכבד כל צ'ק שהוצא עליידי כל יחידה ממשלתית במיסגרת התקציב ומעבר לו. לבנקי-ישראל יש — מה שאין לשום גוף אחר במדינה — רישיון ממשלתי להרפתת כסף. אגב, את הרישיון מעניקה הממשלה והוא מעוגן בחוק בנקי-ישראל.

ויש עוד רוגמות: בתקציב שנה זו לא הופיע סעיף של קניית מניות בנקאיות כסף של, נניח, 700 מיליון דולר. אין בעיות, כאן היה לבנקי-ישראל עניין ישיר — השקלים, מאות מיליארדי השקלים, הודפסו והמניות הבנקאיות נרכשו. גם אלה הוסיפו על האינפלציה. וכאן אנו מגיעים לטיעון מעניין של בנקי-ישראל, הטוען שבצעם בכספים אלה תמורת המניות הבנקאיות נקנו פת"מים, או כלשון אחרת, הכסף עבר לפיקרונות תושבים מקומיים במטבע-חוץ. ולמעשה, חזר הכסף אל הבנקים ומשם אל בנקי-ישראל.

טוב משער אחד — שני שערים

פ ש גבול למה שממשלה יכולה להתחייב להחזיר לאזרחיה, בעיקר כשהחוב הממשלתי צמוד למרד או לדולר — איגרות-החוב הממשלתיות שחלקן צמודות למרד וחלקן לדולר וכמובן המניות הבנקאיות שבהסדר, הצמודות לדולר. סעיף החזר החובות בתקציב המדינה מהווה כבר היום יותר ממחצית התקציב. וסעיף זה גדל מדי יום, שבוע חודש ושנה. יגיע הרגע שבו לא תוכל הממשלה ל"מחזר" או לגלגל את החוב הלאה. היא תצטרך להקטינו. השיטה של אי הצמדת החסכונות למרד האחרון אינה יכולה לענות על הצרכים. אומנם ככל שהאינפלציה מהירה יותר, קצב שחיקת החסכונות גדול יותר, אך בסך-הכל הדיקף קטן, ויש עוד בעיה: החסכונות הצמודים למט"ח, כמו למשל הפת"ם, אינם נשחקים בהיותם צמודים לדולר.

על פי הנתונים האחרונים, יש היום בפקרונות של ישראלים הצמודים לדולר, כולל איגרות חוב ממשלתיות צמודות לדולר כשישה ואולי שיבעה מיליארד דולר. לעניין זה יש פיתרון: הדולר יישאר דולר, אבל כמו בוונצואלה, שגם בה הדולר הוא דולר, יש דולר ששווה יותר ויש כזה ששווה פחות.

ובכן, לצורכי החוב הממשלתי ועסקות פיננסיות, השער היציג ימשיך לנוע בקצב האינפלציה. הדולר ששווה יותר ושגם הוא ירוק, יהיה הדולר ליצוא ויבוא. מי שייצא יקבל יותר שקלים; מי שייבא ישלם יותר שקלים. ואז, כדאי יהיה לייצא, לא כדאי יהיה לייבא. כל מה שיבוא מחו"ל — יהיה יקר, יקר מאוד, ואז גם אלה שיש להם יחשבו פעמיים. אלה שאין להם, ואלה שעוד מעט לא יהיה להם מכיוון ששכרם נשחק — במיסגרת מדיניות-השכר החדשה של שרה-האוצר החדש, יגאל כהן-אורגד, ששכח לשאול את פיו של ירוחם משל, מזכיר ההסתדרות הוותיק (ביתניים) — ימשיכו לשתות קפה ובעיקר במישר, אבל יהיה להם קשה מאוד לגמור את החודש. גם החסכונות שלהם כפת"ם לא יועילו הרבה, גם הם ישחקו.

מאיר תרמור

Israelis fail to set economic policy

BY OUR TEL AVIV CORRESPONDENT

THE ISRAELI Government, expected to be about 200 per cent, — the Labour Party and Mr sands of soldiers were sent to torn by disagreement over Mr Cohen-Orad is pressing his Shami's Likud bloc — have a guard mosques in Jerusalem and budget cuts, yesterday again Cabinet colleagues for quick national duty to form a new other towns for Friday prayers.

Brazil suffers record inflation rate

BY OUR SAO PAULO CORRESPONDENT

BRAZIL IS finishing the year announced on Thursday that he among businessmen and other influential groups shows that with an official annual inflation had been unable to obtain the current preference is for Sr rate of 211 per cent and a majority support for any candi-

הקטעים על ישראל ובראזיל ב"סינש"ל טיימס" מה חושבים הגויים על ישראל

הממשלה הזו, וזו שקדמה לה, למדו מהר מאוד, שאין בעיה שאי-אפשר לפתור בעזרת כסף. לדוגמה: אפשר לפתור כמעט את כל הבעיות של אגודת-ישראל וזה טוב לקואליציה. וכל מה שטוב לקואליציה, אפשר לפתור בעזרת הכסף, אף על פי שאיננו, תמיד ישנו והוא כהישגידי במרתפי בנקי-ישראל.

חברות-בנות של בנקי-ישראל וחברה ממשלתית בשם מדי נכסים, הרוכשת את כל המניות הבנקאיות המוצעות למכירה בבורסה התל-אביבית, האגדה על עצמאות הבנקים, שתאפשר להם ללוות כספים בשוקי חו"ל ובלבד שזו תישמר, (האגדה), התנפצה. אבל בינתיים, כדי לשמור על

מיסחריים. לפתע מתברר שהבנקים חייבים 15 עד 20 מיליארד דולר, שאותם, למרבה הפלא, צריך להחזיר. הנושים שלנו אינם מתרשמים מהמעשיות של ראשי הבנקים, כפי שהתרשמו ראשי האוצר, ערב ההסדר של המניות הבנקאיות. הם מתרשמים בעיקר מיכולת הלויים להחזיר את ההלוואות. הם גם עוקבים בראגה כיצד יכולת זו